

Enkele interessante ideeën voor praktijkonderzoek

P. Galama (onderzoekcoördinator)

In 1993 zijn 160 suggesties, vragen en ideeën voor praktijkonderzoek ingediend. Een deel van de vragen wordt al onderzocht of betreft onderzoek dat al loopt. Ook vergen bepaalde vragen meer fundamenteel onderzoek. Van 25 ideeën wordt nagegaan of deze in de onderzoekprogramma's ingepast kunnen worden. In dit artikel wordt ingegaan op enkele interessante ideeën.

Voeren van granen

In sommige streken van het land worden veel pletmachines verkocht. Velen vragen zich af of door de lage graanprijzen het interessant is om zelf granen te verbouwen of een contract te sluiten met een akkerbouwer om vervolgens de granen zelf te pletten en te voeren. Pletten c.q. malen of ontsluiten van granen is gewenst voor een goede vertering. Granen zijn zetmeelrijk en dit zetmeel wordt in de pens zeer snel afgebroken. Te grote hoeveelheden kunnen leiden tot pensverzuring. Dit idee is zeker interessant om verder te onderzoeken. Het gaat

dan om de vorm waarin gevoerd wordt (geplet, gemalen of geloofd) en om de maximale hoeveelheid.

Afvalwater

In voorgaande jaren zijn ook veel vragen gesteld over het beperken van de hoeveelheid afvalwater, omdat het afvoeren hiervan steeds meer geld gaat kosten. Denk aan extra opslag en uitrijden op het land. Er is de laatste jaren dan ook veel aandacht besteed aan hergebruik van water en alternatieve reinigingssystemen van de melkinstallatie. Dit jaar zijn er vragen ge-

Wensen en suggesties voor praktijkonderzoek

steld over hoeveelheden perssap bij slechte kuilen en bij opslag van vaste mest. Ook vraagt men zich af of zuivering van afvalwater op het bedrijf zelf interessant is. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van een rietfilterinstallatie. Het lijkt een interessante suggestie, maar het waterschap zal wel toestemming moeten verlenen voor het lozen van het bewerkte water.

Het totale afvalwaterprobleem op een melkveebedrijf wordt momenteel bestudeerd.

Nieuwe staltypen

Sommige veehouders hebben gereageerd om mee te denken over het opzetten van een laagkosten-bedrijf. Een bedrijf dat milieu- en welzijnsvriendelijk is en waarin bovendien gemakkelijk gevoerd en gemolken kan worden. Het idee van een potstal, eventueel uitgevoerd met een helling om het stroverbruik te verminderen, is genoemd. Bij een dergelijke stal moet men met veel aspecten rekening houden. De ammoniakemissie wordt iets verminderd, echter de methaanproductie neemt sterk toe. Mogelijk dat de verwondingen aan het beenwerk wat minder zullen zijn. Of dergelijke mest beter afzetbaar is, is zeer de vraag. De bouwkosten van enkele gebouwde potstallen zouden geïnventariseerd kunnen worden.

Koeien niet meer droogzetten

Enkele veehouders hebben hier ervaring mee en vragen zich af of dit gunstig is voor de productie, stress, zucht of bijvoorbeeld voorkomen van melkziekte. Het is een interessante suggestie die om een aantal redenen de moeite waard is om nader te bekijken. Niet meer droogzetten zou overwogen kunnen worden, omdat aansterking in de droogstand niet meer persé nodig is door de betere kwaliteit ruwvoer. Veel dieren komen tijdens de droogstand zelfs in een te goede conditie. Doormelken zou gunstig kunnen zijn voor de calcium-mobilisatie waardoor het optreden van melkziekte tegengegaan zou kunnen worden. Als alternatief zou na een korte droogstand ook al voor het kalven begonnen kunnen worden met melken.

De vraag is wel of er geen dramatische produktiedaling zal optreden in de volgende lactatie.

Jongvee in natuurgebieden

Voor intensieve melkveebedrijven is het te overwegen om jongvee af te stoten voor een gunstigere mineralenbalans. Er komt steeds meer grond vrij voor natuurontwikkeling. Natuurbeheer

kost geld. Daarom is het misschien de moeite waard een (gespecialiseerd) jongvee-opfokbedrijf op te zetten op gronden met bijvoorbeeld zware beperkingen, zodat beide doelstellingen gecombineerd worden. Een interessant idee die in het onderzoeksprogramma veehouderij en natuur nader bekeken zal worden.

Fosfaatverliezen

Veel suggesties zijn binnengekomen over de fosfaatproblematiek. Zo vraagt men zich af of er geen fosfaat wordt vastgelegd op zware klei/veengronden, of een overschot van fosfor in de bodem wel bestempeld kan worden als "verlies" en hoeveel de opbrengstderving is bij de toekomstige eindnormen.

De gehele fosfaatproblematiek krijgt momenteel bij verschillende instellingen veel aandacht. Er zijn recent drie studies opgestart waarvan één studie naar de onvermijdbare verliezen van fosfaat. In deze studie wordt, op basis van bestaande proefgegevens, nagegaan welk fosfaatoverschot op perceel- en bedrijfsniveau nodig is voor het handhaven van een bepaalde fosfaattoestand van de grond. Daarin worden gegevens meegenomen van proeven op verschillende grondsoorten en resultaten van proefbedrijven en praktijkbedrijven. Daarnaast wordt een studie verricht naar de fosfaatwerking van dierlijke mest op basis van bovenstaande proefgegevens. Het PR verricht via modellenstudies onderzoek naar de bedrijfseconomische consequenties van scherpere normen voor de fosfaatbemesting. Deze bureau studies inventariseren tevens vragen voor nieuw onderzoek.

Doorbreken hoge kali-cyclus

Er zijn veel klachten over hoge kaligehalten in gras en graskuil. Op een uitsluitend graskuilrantsoen kan het overschot aan kalium zeer groot zijn. Dit geldt zeker voor zuivere graslandbedrijven met een relatief hoge veebezetting. Een hoog kaliumoverschot betekent veelal ook een hoog kaliumgehalte in de drijfmest. Doordat deze drijfmest steeds meer in het groeiseizoen wordt aangewend is deze vicieuze cirkel op een zuiver graslandbedrijf moeilijk te doorbreken. In die situatie is het van groot belang de drijfmest zoveel mogelijk gespreid over het groeiseizoen aan te wenden. Grote giften in het voorjaar (25-35 m³ per ha) dienen te worden vermeden. Verder verdient het aanbeveling om op basis van de uitslag van het grondonderzoek drijfmest aan te wenden op die percelen waar dit het meest nodig is.

Met uitsluitend graskuil met hoge kaliumgehalten wordt door gedeeltelijke vervanging van krachtvoer door bijvoorbeeld bierbostel en perspulp het kaliumoverschot maar zeer beperkt gereduceerd. Dit geldt in dezelfde mate wanneer het kaliumgehalte in het krachtvoer wordt verlaagd. Bovendien zal dit krachtvoer duurder zijn. Het terugdringen van het kaliumoverschot bereikt men het eenvoudigst en meest doeltreffend door het ruwvoerrantsoen voor tenminste 50% (op drogestofbasis) uit snijmaissilage te laten bestaan. Wel moet opgemerkt worden dat omschakeling van een extensief beweidingssysteem, bijv. het dag en nacht weiden van de koeien, naar een systeem waarin de koeien 's nachts opgesteld worden en snijmais bijgevoerd krijgen in het algemeen gepaard gaat met hogere kosten.

Veel vragen over de kali-problematiek kunnen met goede voorlichting beantwoord worden. Er wordt nog bekeken welk aanvullend onderzoek nodig is.

Bodemleven een zaak voor fundamenteel onderzoek

Er komen geluiden uit de praktijk dat het meerjarig toepassen van emissie-arme mestaanwendingstechnieken (de snij- en sleeptechnieken) negatieve gevolgen zou hebben op het bodemleven. Dit zou de kwaliteit en de productiviteit van het grasland kunnen verminderen.

In het verleden zijn bij de gangbare manier van

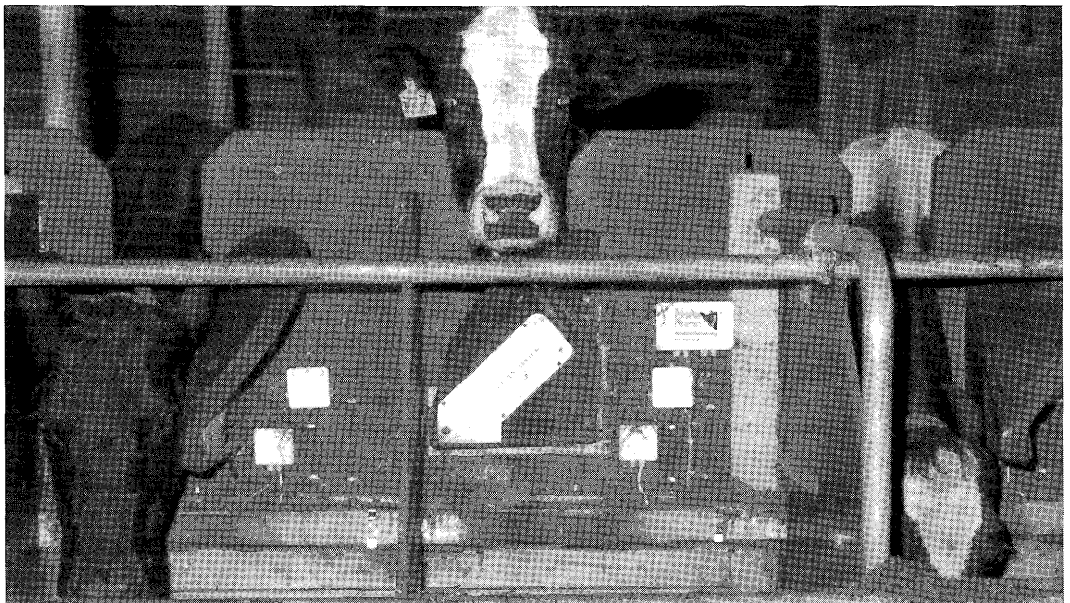
bovengronds uitrijden van dunne mest incidenteel wel eens dode regenwormen waargenomen. Bij beperkt onderzoek van de Rijks Universiteit te Leiden zijn nog geen duidelijke effecten van nieuwe uitrijtechnieken als zodebemesting op het bodemleven waargenomen in vergelijking met bovengronds uitrijden. Omdat de kennis van het PR over het bodemleven beperkt is zal met andere instellingen overlegd worden of nieuw onderzoek nodig is.

Veel vragen over middelen

Jaarlijks komen veel vragen over de werking van voedermiddelen en mesttoevoegingsmiddelen binnen. Dit jaar is aandacht gevraagd voor carbomix, actizyme en euromestmix. Deze middelen zouden gunstig zijn om het stikstofoverschot terug te dringen. Voordat praktijkonderzoek overwogen wordt zullen er voldoende betrouwbare onderzoeksgegevens beschikbaar moeten zijn over de samenstelling, het werkingsprincipe en de te behalen effecten bij toepassing van dit middel. Deze gegevens van de fabrikant of leverancier zijn vaak niet beschikbaar.

Vragen

Veel vragen zijn afkomstig van veehouders, studielubs en voorlichters. Wij hopen dat u mee blijft denken over ideeën voor praktijkonderzoek. U kunt uw vragen altijd bij het PR indienen, want wij zijn er voor u.

Er komen voerproeven met granen, omdat hier veel suggesties over ingediend zijn.